

SKRÖNOR OM KUBA

Råttan i pizzen

Eva Björklund

Torbjörn Elenskys "Luisas tupp. 100 kubanska bilder" har mottagits med förtjusning av det medietablissemang han tillhör. Boken träffar helt rätt i dagens politiska klimat. "Alla" kommer att älska denne nordlige observatörs litterära bilder från sitt möte med det frodiga öriket och dess infödingar som ännu inte "inypats den protestantiska etiken" och vars "vidriga" (DN) regim vägrar erkänna den anglosachsiska överhetens civilisatoriska uppdrag.

Elensky återger historier från sin sambos kvarter i Cacocum: "en liten *municipio* på östra Kuba". Det är en kommun med ca 45.000 invånare. Jordbruk och jordbruk-sindustri dominerar med 2 stora sockerbruk, 15 lantarbetar-köoperativ, 5 bondeägda produktionsköoperativ, 15 service- och kreditköoperativ och mindre stadsjordbruk. I kommunen med 10 kommundelsnämnder finns 143 läkare, varav 102 husläkare ute i kvarteren, 10 tandläkare, 3 vårdcentraler, 3 mödravårdscentraler, ett ålderdomshem och 9 apotek. Där finns 3 daghem, 8 låg- och mellanstadieskolor, 4 högstadieskolor, en särskola, 3 tekniska gymnasier, 3 bibliotek, 2 biografier, 3 kulturhus, museum, bokförlag osv.

Ingen av Elenskys 100 bilder avspeglar Cacocums samhällsliv eller orsakerna till de materiella brister som finns. Han säger sig ha insikt om hur hans förhandsinställning påverkar seendet: "För det ansikte Kuba visar upp för mig beror på hur jag tittar tillbaka". Men det har inte mildrat hans förakt för kubanerna som ett folk som "säljer kön och hjärtan till yumas för en spottstyver och tror sig så smarta när de lyckas lura till sig några hundra dollar". Med sitt sätt att titta ser han ett land bestående av ogina, missunnssamma skräv-lare, hycklare, svartjobbare, mutkolvar, lycksökare, horor av både könen, kvinno- och barnmisshandlare, alkoholister osv - inte en hederlig, vettig människa i sikte. Det enda avvikande i boken är några, men ganska få, stämningsbilder utan politisk avsikt och en positiv gammal röst.

Det är klart att svartjobb, skattesmitning, prostitution, mygel, alkoholism, drömmar om lyckan på andra sidan ån mm finns på Kuba precis som i de flesta länder och mer framträdande i olika subkulturer än i samhällena som helhet. Det som utmärker Kuba är inte att där finns mer, utan mindre. Problemet är att Elenskys "bilder" dels i sig generaliserar våldsamt utifrån några sådana subkulturer, dels att de tas för sanning i stället för att uppskattas som de rövarhistorier

de är, och att de tolkas utifrån en härskande politisk mall om det "vidriga, totalitära, korrupta" mm Kuba.

Inbillningar, projiceringar och dessutom ett uppdrag gör honom blind för allt det som inte passar in: "Jag ser det som min uppgift att förminska denna formlöst svällande, upp-blåsta Kubadröm. Kubanerna är små råttor som alla vi andra, hungriga och kåta, och när skeppet springer läck gör de vad de kan för att lämna det."

Hans eget, "den vite mannens" överseende med de stackars kubaner som tror att de är något fångas i texter som "Låt honom få det lilla nöjet" att cykla om mig; och i inbillningen att kanske "göra större nytta om man ger sig spelet i våld, knullar, festar, bjuder, sprider dollar och presenter" bland infödingarna och "sadismen i njutningen att berätta" om den rika världens tekniska underverk.

Kackerlackor kallar han de Präster för Fred i USA som sedan 1992 med sin Vänskapskaravan brutit den kriminella blockaden mot Kuba. De har hungerstrejkat, åtalats, böt-fällts för att de fört över ambulanser, dialysapparater, datorer, biblar till det blockerade Kuba. Till samma kategori hör "Harry Belafonte, Danny Glover, Howard Zinn, Noam Chomsky, Gore Vidal eller någon annan ur den globala vänstereliten".

Framgångarna inom hälsovården är ett krux, svårt att komma förbi. God statistik "tycks placera Kuba på nivå med världens i-länder på områdena sjukvård och utbildning. Hur nivån verkligen är kan jag inte avgöra." Men när han konstaterar att det "är ett under hur vitala gamlingarna är på Kuba" så beror det inte på hälsovården: "Är det klimatet, kosthållet eller den lyckade genetiska blandningen som givit upphov till ett så segt och stort släkte." Som kontrast jämför han med "De yngre med sina löständer, fetma eller revben som nästan sticker hål på skinnet, alkoholism och allehanda andra problem." Uppenbart är hans intresse för kubaner begränsat till en mycket liten krets kring sambons familj, men även där verkar detta överdrivet. Som slutkläm påstår han att barnen blivit kortare till växten. Och detta tas som "pregnanta" utsagor om läget på Kuba idag trots alla vetenskapliga och FN-rapporter om motsatsen.

På detta sätta kan i stort sett varje uppgift om Kuba och dess invånare konstateras lika missvisande som uppskattad i de massmediala finrummen.

